

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1064

Vragen van het lid **Erdmans** (JA21) aan de Minister-President en de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Buitenlandse Zaken, van Defensie, van Economische Zaken en Klimaat, van Financiën, van Infrastructuur en Waterstaat, van Justitie en Veiligheid, van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *bijeenkomsten met ambtenaren naar aanleiding van de verkiezingsuitslag van 22 november 2023* (ingezonden 29 januari 2024).

Antwoord van Minister **Helder** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 16 februari 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1047. Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1059. Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1060. Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1061. Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1062. Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1063.

Vraag 1 en 2

Zijn er op uw ministerie bijeenkomsten georganiseerd op departementaal niveau, dan wel op directoraat-generaal (DG) of directieniveau naar aanleiding van de verkiezingsuitslag?

Zo ja, wat was de aanleiding c.q. het doel van deze bijeenkomsten?

Antwoord 1 en 2

In verschillende settings is binnen het Ministerie van VWS gesproken over de verkiezingsuitslag. Voor een deel gebeurde dit tijdens regulier overleg, voor een deel zijn hiervoor afzonderlijke kleinschalige bijeenkomsten georganiseerd. Het is gangbaar om naar aanleiding van de verkiezingen met elkaar in gesprek te gaan over wat de uitslag voor de inhoud van het werk bij VWS kan betekenen.

Vraag 3

Is het waar dat tijdens deze bijeenkomsten ambtenaren konden aangeven wat er voor hen in hun werkhouding zou veranderen naar aanleiding van de verkiezingsuitslag of na een eventueel door de winnende partijen te vormen coalitie?

Antwoord 3

Het doel van de bijeenkomsten was bespreken wat de uitslag van de verkiezingen kan betekenen voor het (beleids)inhoudelijk werk bij VWS. Daarnaast is er ruimte geweest voor persoonlijke reflecties.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoeveel ambtenaren van uw ministerie aanwezig zijn geweest bij dergelijke bijeenkomsten?

Antwoord 4

De uitslag van de verkiezingen is op verschillende bijeenkomsten aan de orde geweest. Er is niet bijgehouden hoeveel medewerkers aanwezig waren.

Vraag 5

Beseft u dat ambtenaren die op één van de partijen hebben gestemd die hebben gewonnen hierdoor in een moeilijke positie worden geplaatst ten aanzien van hun collega's? Deelt u de mening dat dit zeer ongewenst is?

Antwoord 5

Het past in een open en veilig werkklimaat dat ambtenaren zich kunnen uitspreken, de Rijksoverheid hecht hier veel waarde aan. Dat ambtenaren van mening kunnen verschillen, hoort daarbij en moet dus ook op een veilige en respectvolle manier kunnen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkgever en werknemers om elkaar die veiligheid te bieden. Zie verder het antwoord op vraag 8.

In aanvulling daarop is vanuit de bestuursraad van het Ministerie van VWS naar aanleiding van de verkiezingsuitslag gecommuniceerd richting medewerkers dat het belangrijk is dat iedereen zich op VWS thuis kan voelen. Ongeacht wat iemand gestemd heeft en ongeacht afkomst, geaardheid of leeftijd. Het wordt op VWS belangrijk gevonden dat het departement een afspiegeling is van de hele samenleving. Daar horen alle perspectieven die er in de samenleving zijn bij.

Vraag 6 en 7

Zijn er plannen om bij een eventueel regeerakkoord van de huidige formerende partijen dergelijke bijeenkomsten weer te organiseren?

Kunt u toezeggen dat er in de toekomst naar aanleiding van verkiezingsuitslagen geen aparte bijeenkomsten zullen worden georganiseerd waar ambtenaren hun zorgen mogen etaleren over de winst van democratisch gekozen partijen?

Antwoord 6 en 7

Zoals hierboven genoemd is het bij het Ministerie van VWS gangbaar om naar aanleiding van de verkiezingen, maar ook na bekendmaking van het regeerakkoord, met elkaar in gesprek te gaan over wat dat voor het (beleids)inhoudelijke werk bij VWS kan betekenen of betekent.

Vraag 8

Deelt u de mening dat dergelijke bijeenkomsten op zeer gespannen voet staan met de gewenste neutraliteit en objectiviteit van ambtenaren?

Antwoord 8

Het is belangrijk dat ambtenaren politiek neutraal zijn en blijven in hun werk. In Nederland werken ambtenaren zonder politieke binding en ongeacht de eigen politieke voorkeur voor het algemeen belang. Dat past ook bij ons democratische bestel, de ministeriële verantwoordelijkheid en het gegeven dat Nederland geen wisseling van de ambtenaren kent bij een nieuwe regering. Een bewindspersoon is verantwoordelijk voor een politiek besluit, zij of hij legt hierover verantwoording af aan het parlement. Ambtenaren hebben hierbij een ondersteunende, adviserende en uitvoerende rol, waarin zij op basis van professionaliteit worden geacht om objectief te adviseren, en alle inzichten en opties aan bewindspersonen voor te leggen. Het is de taak van ambtenaren om te zorgen voor een transparant en goed besluitvormingsproces. Vervolgens voeren ambtenaren uit wat politiek is besloten, ook als de politieke wegging tot een ander besluit heeft geleid dan werd geadviseerd. Als de uitvoering van een politiek besluit onbedoelde gevolgen heeft, is het de

taak van ambtenaren om die signalen terug te leggen bij de verantwoordelijk bewindspersoon zodat die het besluit kan heroverwegen.

Een sociaal veilige werkomgeving is hiervoor randvoorwaardelijk. Om professionele tegenspraak te kunnen bieden, maar ook om met de functie-uitoefening verbonden ethische vraagstukken en morele kwesties te kunnen bespreken. Ongeacht het onderwerp. Het kabinet bevordert een werkklimaat waarbij medewerkers op de werkvloer hun vragen en dilemma's bij collega's en leidinggevenden kunnen uitspreken en samen met hen kunnen onderzoeken hoe hier het beste mee om te gaan. Het bieden van ruimte voor reflectie en dialoog op de werkvloer behoort volgens het kabinet niet alleen tot goed werkgeverschap, maar is juist ook noodzakelijk om als rijksdienst effectief te kunnen functioneren en de neutraliteit te behouden.

Vraag 9

Wilt u deze vragen als verantwoordelijk Minister separaat en uitsluitend voor uw eigen ministerie beantwoorden?

Antwoord 9

Ja.